

07. වාක්‍ය නිර්මාණය

වාක්‍ය නිර්මාණ පරිචය

පරිපූරණ අර්ථයක් පළ කරන්නේ වාක්‍යය සි. වාක්‍ය පද කීපයක එකතුවකි. විහක්තියකින් කෙළවර වන්නේ පද යනුවෙන් ව්‍යාකරණයෙහි දැක්වේ. පද තොටුවක් කිසිවිටෙකත් වාක්‍යයක තොයදිය යුතු යනු ව්‍යාකරණයෙහි නියමය සි.

“ලමයා අඩයි”

මෙය පරිපූරණ වාක්‍යයකි. එහි ඇත්තේ උක්තය සහ ආබ්‍යාතය පමණි. එහෙයින් පරිපූරණ වාක්‍යයක තිබිය හැකි අවම අවයව ගණන දෙකකි. ව්‍යාකරණයෙහි නියමය අනුව වාක්‍යයක තිබිය හැකි අවයව මෙසේ ය.

1. උක්තය
2. උක්ත විශේෂණය
3. කර්මය
4. කර්ම විශේෂණය
5. ආබ්‍යාතය
6. ආබ්‍යාත විශේෂණය
7. ආබ්‍යාත විස්තාරකය

මේ අංග කිහිපයට එක් වූ වාක්‍යයක් නම්,
“දක්ෂ මිනිසා කුඩ හරකා රහැනින් බැඳ වහා හිලැ කරයි.”

උක්තය	- මිනිසා
උක්ත විශේෂණය	- දක්ෂ
කර්මය	- හරකා
කර්ම විශේෂණය	- කුඩ
ආබ්‍යාතය	- හිලැ කරයි
ආබ්‍යාත විශේෂණය	- වහා
ආබ්‍යාත විස්තාරකය	- රහැනින් බැඳ

සිංහලයේ වාක්‍ය නිර්මාණයේ දී එහි ආකෘතික ලක්ෂණ දැක්නට ලැබේ. පළමුව උක්තයන්, අනතුරුව කර්මයන්, රෝත් අනතුරුව ආච්‍යාතයන් යෙදීමයි.

බල්ලා බල්ලා මරයි.

මෙම වාක්‍යයෙහි අදහස ආධුතිකයෙකුට ගැටුවක් වීමට ඉඩ ඇත. බල්ලා හා බල්ලා යන රුප දෙක ම එකක් වැනි වීම ය. මේ ගැටුව නිරාකරණය කරගැනීම සඳහා කථනයේ දී “බල්ලා බල්ලාව මරයි” යනුවෙන් කර්මයට “ව” යන්නක්, එකතු කරයි. එහෙත් ලේඛනයේ දී එවැනි යෙදීම් දිෂ්ට්‍රික් සම්මත ලෙස නොපිළි ගැනේ.

එහෙත් වාක්‍යයේ ආකෘතික ලක්ෂණ සලකා බැලුවහොත් ඉහත දැක්වූ අන්දමේ ගැටුවක් දැක්වීමට ඉඩක් නැත.

වාක්‍ය ප්‍රජ්‍යා කීපයක් වෙයි.

- (1) සරල වාක්‍ය
- (2) සංකීරණ වාක්‍ය
 - (i) සංහත වාක්‍ය
 - (ii) සංකුල වාක්‍ය

1) සරල වාක්‍ය

එක ම උක්තයක් හා එක ම ආච්‍යාතයකින් යුත්ත වාක්‍ය සරල වාක්‍යයි.

ලද : ගොවියා කෙත රකියි.

හේ ආහාර ගනී.

ලමයා පාසලට යයි.

දුරිය ඇශේෂි තිදියි.

ගොනා තණ කයි.

2) සංකීරණ වාක්‍ය

එක ම උක්ත පදයකින් හා විවිධ ක්‍රියා පදවලින් ද ප්‍රධාන ආච්‍යාත පදයකින් ද යුත්ත වූයේ සංකීරණ වාක්‍යයි.

ලද : “ගොවියා අලුයම පිබිද කා, බේ, දැකැන්ත රැගෙන කුමුරට ගොස්, ගොයම්

කපා ගොඩ ගසා, ගෙදර අවුත් බත් කා, වැසි වැවේදෝයි සිතමින් ගිමන් හරියි.

මෙහි “ගිමන් හරියි” යනු ප්‍රධාන ආඛාරයය සි. පිබිද, කා, බී, රගෙන, ගොස්, කපා, ගොඩ ගසා, අවුත්, සිතමින් යන ක්‍රියා රුප තේපාතික ක්‍රියා සි.

i) සංහත වාක්‍ය

එක ම වාක්‍යයක සැම අන්තර් වාක්‍යයක් ම ප්‍රධාන වෙයි.

“එවක් පටන් සිටු දියණියෝ කවති. පොවති. ඉස් සෝදති. නාවති.”

මෙහි සැම අන්තර් වාක්‍යයක් ම ආඛාරය ප්‍රධානත්වය ඇති වාක්‍ය කිහිපයකින් සමන්වීත ය.

ii) සංකුල වාක්‍ය

සංකීර්ණ සංහත යන වාක්‍ය සම්මිග්‍රණයෙන් යුත්ත වූයේ, සංකුල වාක්‍ය වේ.

“නොකඩවා, වන පොත් කෙරේ නම් ධාරණය වැඩේ. ස්මාතිය යහපත් වේ. උගතෙක් වේ.

ක්‍රියාකාරකම 7.1

පහත සඳහන් වාක්‍ය කවර වාක්‍ය ගණයට අයත් ද සි නම් කරන්න.

1. වසු පැටවා දුවයි. පනියි. හඩ නගයි.
2. දුරිය පාසලින් ගෙදර ආවා ය.
3. නියගයට වැව සිදෙන් ම ජලවර ජීවීහු දුකට පත් වෙති. මියෙති.
4. ගුවන් යානය අහසට නැහිණි.
5. කුණ්ඩලකේදී, ‘ස්වාමීන් මිය යන්නට පළමු ඔබෙන් අවසර ගන්නට අවශ්‍ය යැ’යි කිවා ය.
6. ගරුවරයා ද, සිෂ්‍යයා ද එකවිට ම පාසල කරා පිය තැගෙවෝ ය.
7. වහන්ස, මදක් ඉවසනු මැනවී !

8. පිරිවෙන පස්ටරු 5.30ට වැශේ.
9. තමන්ට අවමන් කරන කොල්ලන්ට බණීම්දි ඉඩබා කට ඇරියේ ය.
10. නා හිමියේ වත් පිළිවෙත් පිරිමෙහි අනුසස් දක්වූ හ.

නිවැරදිව වැකි ගොඩනගමු

වාක්‍ය නිර්මාණයේදී වාක්‍ය රීති අනුගමනය කිරීම නිවැරදි වාක්‍ය නිර්මාණයට මග පාදනි. මෙහි දී වඩාත් අවධානයට යොමු විය යුත්තේ උක්ත ආඛාරාත පිළිබඳ ව යි.

○ උක්තය හා ආඛාරාතය වචනයෙන් ද පුරුෂයෙන් ද සමාන විය යුතු ය.

“මිනිසා යයි”

මෙහි මිනිසා යනු පුරුෂ එක වචන නාම පදයකි. ඒ නිසා “යයි” යන ආඛාරාත රුපය ද පුරුෂ එක වචනයකි. මෙහි දී ඉහත දක්වුණු සරල රීතිය අනුගමනය කිරීම නිසා මෙම වාක්‍යය නියෝග ය.

“මිනිස්සු යති”

මෙය මූල් වාක්‍යයට වඩා තරමක් වෙනස් ය. මේ වෙනස ඇති වූයේ නාම පදය බහු වචනයක් වීම නිසා ය. නාම පදය බහු වචනයක් වීම නිසා මූලින් දක්වුණු රීතිය අනුව ආඛාරාතය බහු වචනයක් විය යුතු ය. එහෙයින් “මිනිස්සු යති” යන වාක්‍යයේ නාම පදය පුරුෂ බහු වචන වේ. ආඛාරාතය ද පුරුෂ බහු වචන පදයකි.

“මම යමි”

“මම” යනු උත්තම පුරුෂ සර්ව නාම පදයකි. ඒට ගැලුපෙන අයුරින් “යමි” යන ආඛාරාත පදය උත්තම පුරුෂ ද එක වචන ද වෙයි. වචන යෙදීම සමාන වූවත් පුරුෂයෙන් අසමාන නාම් එම වාක්‍යය සඳහා ය. නිදසුනක් ලෙස දක්වනෙන් “මම යයි” යන වාක්‍යය සඳහා ය. උක්තයන් ආඛාරාතයන් එක වචන වූවත් පුරුෂයෙන් අසමාන වන හෙයිනි. “මම” යනු උත්තම පුරුෂ නාම පදයකි. “යයි” යනු පුරුෂ ආඛාරාත පදයකි.

මේ නිසා උක්ත ආඛාරාත ප්‍රයෝගයේදී මේ සරල රීති මෙන් ම ඒට විකල්ප රීති ද දක්නට ලැබේ.

ඉහත දැක්වූ රිතියට විකල්ප රිතියක් නම් “ඩී” විහක්තිය ගත් නාම පදය ඒක වචන වුවත්, ඒ සමග යෙදෙන ආඛානක පදය බහු වචනයක් වේ. මේ තවත් රිතියකි.

රජ්පුරුවේ උයනට යති.
බෝධී සත්ත්වයෝ පෙරුම් පුරති.
මහ බෝසතාණෝ නිදන්නට වන්හ.

සමුහවාලී නාමවල “ඩී” විහක්ති ගත් උක්තය බහු අර්ථ වුවත් ඒ හා යෙදෙන ආඛානය ඒක වචනයක් වෙයි.

මහ දෙනේ කෙළෙපුන් වනාසයි.
අැමති ගෙණේ රජගෙට පිවිසෙයි.
බණර ගෙණේ නිරදු පොබයයි.

අවේතන ගණයේ නාම හාවිතයේදී උක්තය බහු වචන වුවත් ඒ හා යෙදෙන ආඛානය ඒක වචන වේ.

මල් විකසිත වේ. (වෙයි)
ගල් පෙරලේ. (පෙරලෙයි)

එහෙත් බහු වචන ප්‍රත්‍යය ගත් කළේහි, අවේතන ගණයේ පද වුවත් සාමාන්‍ය රිතිය අනුව බහු වචන ආඛානය ම ආරක්ෂා කරයි.

ගංගාවේ ගලා බසිති.
තාරකාවේ බැබලෙති.
පුෂ්පයෝ විකසිත වෙති.
රැක්හු පෙරලෙති.
බෙරහු ගුගුලේ ය.

සමුහාර්ථයේ “දී” නිපාතයෙන් එක් කෙරෙන උක්ත පද කීපයක් ඇති වාක්‍යයක ඒ උක්ත පද අතර උත්තම පුරුෂ උක්තයක් ඇතොත් ආඛානය උත්තම පුරුෂ බහු වචනයෙන් සිටී. උත්තම පුරුෂය නැතහොත් මධ්‍යම පුරුෂය බලවත් වේ. සියල්ල ප්‍රථම පුරුෂයට අයත් නම් ආඛානය ප්‍රථම

පුරුෂ බහු වවනයෙන් සිටී.

ලද : ලමයා ද තෝ ද මම ද ගෙදර යමු.

ලමයා ද මිනිසා ද තෝ ද ගෙදර යහු.

මිනිසා ද ලමයා ද බල්ලා ද ගෙදර යති.

“හෝ” නිපාතයෙන් බැඳුණු උක්ත පද කිපයක් ඇති වාක්‍යක ආබ්‍යාතය ආසන්නතම උක්තයට සමාන වේ.

ලමයා හෝ මම හෝ වැඩ කරමි.

බල්ලා හෝ බලල්ලු හෝ මීයන් අල්ලති.

මම හෝ ලමයා හෝ වැඩ කරයි.

සංගයාර්ථයේ හෝ වාර්තා කථනයේ “සි” නිපාතයෙන් බැඳුණු අන්තර් වාක්‍යක කරතා අතුක්ත විහක්තියෙන් ද ක්‍රියා රුපය කරතා ගැන තොතකා හැම විට ම ප්‍රථම පුරුෂ බහු වවනයෙන් ද සිටී.

මා අකුරු උගතිති’සි ගුරුවරයා සිතයි.

මවුන් අද මෙහි එති’සි අම්මා පැවසුවා ය.

අදුර තුව තොවති’සි තොසිත අප සිජ් තොදති’සි

අප සුවසේ වෙශේති’සි සෞජ්‍යරිය ලියා යැවුවා ය.

එක්සත් ජාතින් නිවියෝක්හි රස් වෙති’සි රොයිටර වාර්තා කරයි.

හමුද හටයන් සැගවී සිට පහර දෙති’සි මාධ්‍ය වාර්තා කරයි.

භාජාවේ ඇතැම් වවන ස්වභාවයෙන් ම බහු වවන නාම පද ලෙස සැලකේ.

කෙනෙක් මෙසේ පවසති.

අයෙක් නටත් සුරා මතින්

ඇතැමෙක් පවත බිඟ තොවති.

ඇතැමුහු කුසලයට කම්මැලි වෙති.

සමහරු නන් දෙඩවති.

කවුරු පැරකුම් රුජට සරිවෙත් ද?

එක්තය “වහන්සේ” යනුවෙන් අවසන් වෙතොත් ආබ්‍යාතය “සේක්” යනුවෙන් අවසන් වෙයි.

ඛුදුන් වහන්සේ දෙවිරමට වැඩ සේක්.

හික්ෂුන් වහන්සේ සිගා වඩින සේක්.

ස්වාමීන් වහන්සේ බණ දෙසන සේක්.

උක්තය 'දැ' යන්නෙන් අවසන් වෙතොත් ආබ්‍යාතය 'දැ' යන්නෙන් අවසන් විය යුතු ය. නැතහොත් බහු වචන විය යුතු ය.

වහන්සේ දැ සිගා වචින දැ ය/වචිති.

උන් දැ ගමට යන දැ ය/යති.

හෙරණුන් දැ මළපෙන් අමදින දැ ය/අමදිති.

ଆණ, අණු, අණි ප්‍රත්‍යය යෝගයෙහි ආබ්‍යාතය බහු වචන වේ.

පියාණෝ ඔවා දෙති.

තෙරණුවෝ සිගා වචිති.

මැණියෝ බත පිසති.

මලණ්ධයෝ කිරට ලොල් වෙති.

අම්මණ්ඩි ඉණට පලා තෙපා ගෙනෙති.

ඉහතින් දක්වා ඇත්තේ වාක්‍ය නිරමාණය සම්බන්ධ ව කරන උක්ත වන වාක්‍ය රිති කිහිපයකි. යම් කිසි අදහසක් දක්වීමේ ද කරන උක්ත වන්නා සේ ම එහි කරමය උක්ත වන ආකර්යෙන් ද දක්වීමේ හැකියාව ඇත. කරන උක්ත වන වාක්‍ය කරනාකාරක වාක්‍ය ලෙසන් කරමය උක්ත වන වාක්‍ය කරමකාරක වාක්‍ය ලෙසන් හැදින්වේ.

ක්‍රියාකාරකම 7.2

පහත සඳහන් වාක්‍ය සඳහා නම් නිදේස් කොට ලියන්න.

1. මිනිසුන් දිනපතා වැඩට යති.
2. දුරියක් සමග මහමග ගමන් ගත් කාන්තාවක් නයෙක් දක බියට පත් වූවා ය.
3. පෙරේද බට වැස්සෙන් ගහකොළ ගෙවල් දෙරවිල් කැඩි බිඳි ගියේ ය.
4. සැම ගැමියෙක් ම තම සහයෝගය දුන් හෙයින් ගම ඉක්මණින් ම දියුණුවට පත් විය.
5. නාගරිකයෝ ගැමියන් මෙන් නොව අත්‍යේතිමත් ජීවිත ගත කරයි.
6. සගරුවන මහ මග වචිති.
7. කණ උන්දැ නා ගහ මූල ගෙදර විසි ය.
8. බුදුගොස් හිමියෝ මේ දිවයිනට පැමිණ සිංහල අව්‍යාපා පාලියට නැගුවේ ය.
9. ගැහැනියක් ලෙස වෙස් වලාගත් විකුමජාල හඳුනා ගැනීමට දෙමහල්ලන් අපාහොසන් විය.
10. ජපනුන් හපනුන් ය.

වාක්‍ය නිර්මාණයේ දී දතු යුතු වැදගත් කරුණකි, කතීංකාරක හා කම්මිකාරක හේදය.

පහත වැකි දෙස බලමු.

නාහිමි දහම් දෙසයි.

ඉගෙනීමේ අගය උන්වහන්සේ පැහැදිලි කරති/කරන සේක.

උන්වහන්සේ අලුත් අදහස් ප්‍රකාශ කරති/කරන සේක.

සැම දෙනාම සතුට පල කරති.

බොහෝ දෙනෙක් එය ආදර්ශයට ගත්හ.

පහත වාක්‍ය ද කියවා බලමු.

- * නාහිමි විසින් දහම් දෙසයි/දෙසනු ලබයි/දෙසනු ලැබේයි.
- * ඉගෙනීමේ අගය උන්වහන්සේ විසින් පැහැදිලි කෙරෙයි/කරනු ලබයි/කරනු ලැබේයි.
- * උන්වහන්සේ විසින් අලුත් අදහස් ප්‍රකාශ කෙරෙයි/කරනු ලබයි/ලැබේයි.
- * සැමදෙන විසින් ම සතුට පල කෙරෙයි/කරනු ලබයි/ලැබේයි.
- * බොහෝ දෙනා විසින් එය ආදර්ශයට ගැළුණි/ගනු ලැබුණි/ලැබේයි.

ඉහත පළමු කොටසේ වැකිවලින් දෙන අදහස දෙවන කොටසේ වැකිවලින් ද ඉදිරිපත් කෙරෙයි. එහෙත් එම වාක්‍යවල රටා එකිනෙකට වෙනස් ය. එක් එක් වාක්‍යයේ උක්තය හා ආබ්‍යාතය වෙන් කරමු.

1. නාහිමි	දෙසයි
2. උන්වහන්සේ	පැහැදිලි කරති
3. උන්වහන්සේ	ප්‍රකාශ කරති
4. සැම දෙනාම	පල කරති
5. බොහෝ දෙනෙක්	ආදර්ශයට ගත්හ

1. දහම්	දෙසයි
2. ඉගෙනීමේ අගය	පැහැදිලි කෙරෙයි
3. අලුත් අදහස්	ප්‍රකාශ කෙරෙයි
4. සතුට	පල කෙරෙයි
5. එය	ආදර්ශයට ගැණුනි

මෙහි දී කරුණු කිපයක් අපට පැහැදිලි වනු ඇත.

- * එක ම අදහස කිප ආකාරයකට ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.
- * එහි දී මූලික ව වාක්‍යයේ උක්තය හා ආබ්‍යාතය වෙනසකට ලක් වේ.
- * මුළු වාක්‍ය පහේ කතීං උක්ත වී ඇත.
- * දෙවන වාක්‍ය පහේ උක්ත වී ඇත්තේ කර්මයයි.

කතීං උක්ත වන වාක්‍යය කර්මකාරක වාක්‍ය වේ.

**ආබ්‍යාතයෙන් කර්මය උක්ත වේ නම් එම වාක්‍ය
කර්මකාරක වේ.**

කතීංකාරක වාක්‍යක් කර්මකාරක වාක්‍යයක් බවට හැරවීමේ දී ඔබේ අවධානයට ලක්විය යුතු කරුණු කිපයකි.

- * කතීංකාරක වාක්‍යයේ තිබෙන උක්ත කර්තා පදය අනුක්ත වේ.
- * අනුක්ත වූ කර්තා පදයට පසුව “විසින්” යන නිපාතය යෙදේ.
- * කතීංකාරක වාක්‍යයේ කර්ම පදය උක්තය බවට පත්ව ප්‍රථමා විහක්තිය ගනී.
- * කතීංකාරක වාක්‍යයේ ක්‍රියාපදය කර්මකාරකය අනුව සැකසේ.
- * කර්මකාරක වාක්‍යයේ දී ක්‍රියාපදයට “ලබ බාතු” රුප එක් කළ හැකි ය.
- * කාලය (අතීත/අනතීත) සහ සංඛ්‍යාව (එක වචන/බහු වචන) ගැන ඔබේ අවධානය විශේෂයෙන් යොමු යුතු ය.
- * සිංහලයේ සමහර ක්‍රියාපද සමග කර්මයක් නොයෙදේ. ඒවා අකර්මක ක්‍රියාපද වේ. ඒවා කර්මයක් ඇති ලෙස සලකා කර්මකාරකයෙන් තැබීමට උත්සාහ නොගන්න.

- * ප්‍රකාශය වඩා සිත් ගන්නේ කතීං උක්ත කළාත් ද? කරමය උක්ත කළාත් ද සි සලකා කාරකය නිගමනය කරන්න.

ත්‍රියාකාරකම 7.3

කතීංකාරක හා කරමකාරක වාක්‍ය සඳහා උදාහරණ කීපයක් පහත දක්වේ. එම වාක්‍යවල උක්තපදය හා ත්‍රියා පදය නොයන්න.

කතීංකාරක	කරමකාරක
1) ගුරුතුමා මා පැසැසිය.	1) ගුරුතුමා විසින් මම පැසැසුණෙමි.
2) දෙමාපියෝ අප රක්කාහ.	2) දෙමාපියන් විසින් අපි රකුණෙමු.
3) විනිශ්චරුවෝ බයිසිකල් සූරයන් තෝරති.	3) විනිශ්චරුවන් විසින් බයිසිකල් සූරයෝ තෝරති.
4) පරිවෙණාධිපති හිමියෝ දිජ්‍යායන් අමතති.	4) පරිවෙණාධිපති හිමියන් විසින් දිජ්‍යායෝ ඇමතති.
5) බුද්ධපුත්‍ර හිමි ප්‍රජාවලිය ලිවී ය.	5) බුද්ධපුත්‍ර හිමි විසින් ප්‍රජාවලිය ලියැවීමි.
6) දෙවන ධර්මකිරිති හිමියෝ සද්ධර්මාලංකාරය රචනා කළහ.	6) දෙවන ධර්මකිරිති හිමියන් විසින් සද්ධර්මාලංකාරය රචනා කෙරීමි.
7) මට සහ දුව මල් නෙළති.	7) මට සහ දුව විසින් මල් නෙළෙයි.
8) මම ඔබේ ලිපිය ලැබීමි.	8) මට ඔබේ ලිපිය ලැබුමි.
9) මට දරුවන් සනසයි.	9) මට විසින් දරුවෝ සැනසෙති.
10) පාරිවෙණික දිජ්‍යායෝ දේශකයාගේ අදහස් අවධානයට ලක් කළහ.	10) පාරිවෙණික දිජ්‍යායන් විසින් දේශකයාගේ අදහස් අවධානයට ලක් කෙරීමි.

ත්‍රියාකාරකම 7.4

හිස් තැන්වලට සුදුසු පදය ලියා දක්වන්න.

- _____ ගුරු උපදෙස් පිළිගැණුති.
- ගුරුල්ගේමීහු අමා වතුර _____.
- _____ පිනට දහමට සිත් යොදත්.
- බොහෝ සිංහලයෝ _____ වෙති.
- සාජහාන් විසින් ව්‍යුත්මහල _____.
- පළමු වන කාශයප _____ අසිරිමත් සිගිරිය නිරමාණය කෙරීමි.

7. ලක් දිවට පැමිණී බුදුගොස් හිමියන් විසින් සිංහල අටුවා පාලියට
8. _____
9. අනේපිඩු සිටුවරයා මහත් සේ ධනය වැය කොට දෙව්රම් වෙහෙර තනවා බුදුරදුනට _____
10. විහාර ප්‍රතිසංස්කරණයෙහි යෙදීමෙන් මහ විජයබා රජතුමා විසින් මහත් ගාසනික සේවයක් _____

ක්‍රියාකාරකම 7.5

වගුවේ ඇති හිස් තැන් සම්පූර්ණ කරන්න.

කර්තාකාරක	කර්මකාරක
වළදයි	සැනසෙති
පවත්වයි	බැඳුණු
අගයති	පැසසෙම්
අගයමු	අශ්‍යායෙහි
රකිමු	කියැවීණ

ක්‍රියාකාරකම 7.6

ඉහත වගුවේ සඳහන් ක්‍රියා පද යෝදා වාක්‍ය නිරමාණය කරන්න.

